

به نام او که هرچه داریم از آن اوست

کتاب دین و زندگی پایه دهم رشته علوم انسانی

درس ۱۱: دوستی با خدا

چکیده درس

- محبت و دوستی سرچشمه بسیاری از تصمیم ها و کارهای انسان است.
- فعالیت هایی که آدمی در طول زندگی انجام دهد ریشه در دلبستگیها و محبت های او دارد و همین محبت هاست که به زندگی آدمی جهت میدهد به هر میزان که محبت شدیدتر باشد تأثیر آن در زندگی عمیق تر و گسترده تر است.
- برای تشخیص میزان ارزش یک انسان لازم است ببینیم به چه چیزی علاقه دارد و به چه چیزی عشق می ورزد
- ارزشش به همان میزان است اما کسی که عشقش خداوند متعال است ارزشش به اندازه خداست.
- برای استمرار محبت و استحکام آن باید توجه به آثار محبت و راههای افزایش آن داشته باشیم.

توضیح درس

نقش محبت

محبت و دوستی سرچشمه بسیاری از تصمیم ها و کارهای انسان است فعالیت هایی که آدمی در طول زندگی انجام دهد. ریشه در دلبستگیها و محبت های او دارد و همین محبت هاست که به زندگی آدمی جهت میدهد به هر میزان که محبت شدیدتر باشد تأثیر آن در زندگی عمیق تر و گسترده تر است.

اگر میخواهید بدانید یک انسان چقدر ارزش دارد ببینید به چه چیزی علاقه دارد و به چه چیزی عشق می ورزد ارزشش به همان میزان است اما کسی که عشقش خداوند متعال است ارزشش به اندازه خداست همان طور که امام علی (ع) می فرماید:

((ارزش هر انسانی به اندازه چیزی است که دوست میدارد این سخن بیانگر معیار ارزش واقعی انسان))

مولوی هم در رباعیات شمس آورده توضیحات پیرامون شعر در صفحه (۶)

تا در طلب گوهر کانی کانی	تا در هوس لقمه نانی نانی
این نکته رمز اگر بدانی دانی	هر چیز که در جستن آنی آنی محبت به خدا

محبت به خدا

اگر انسان دل به سرچشمه کمالات و زیباییها بسپارد و قلب خود را جایگاه او کند زندگی اش رنگ و بوی دیگری پیدا می کند

و هر میزان که ایمان انسان به خدا بیشتر شود محبت وی نیز به خدا بیشتر میشود.

عشق و محبت الهی افسردگی ترس و یأس را از بین میبرد و به انسان نشاط شجاعت و قدرت می بخشد (آثار عشق) محبت الهی تنبل را چالاک و زرنک و بخیل را بخشنده کم طاقت و ناشکیبا را صبور و شکيبا میکند و سرانجام آدمی را از خودخواهی به ایثار و از خودگذشتگی می رساند آثار عشق

عشق به خدا چون اکسیری است که مرده را حیات میبخشد و زندگی حقیقی را به وی عطا می کند (تشبیه)

این همه تحول به این دلیل است که قلب انسان جایگاه خداست و جز با خدا آرام و قرار نمی یابد

امام صادق (ع) می فرماید: قلب انسان حرم خداست در حرم خدا غیر خدا را جا ندهید. بیانگر (نقش تأثیر محبت) از همین رو قرآن کریم یکی از ویژگیهای مؤمنان را دوستی و محبت شدید آنان نسبت به خدا می داند: (و من الناس من یتخذ من دون الله انداداً یحبونهم کحب الله و الذین آمنوا اشد حبا لله) و بعضی از مردم همتایانی را به جای خدا میگیرند آنان را دوست میدارند مانند دوستی خدا اما کسانی که ایمان آورده اند به خدا محبت بیشتری دارند.

راه های افزایش محبت به خدا:

۱ - پیروی از خداوند

به میزانی که انسان به دستورات کسی احترام بگذارد و فرمانهای او را انجام دهد محبت و دلبستگی به او را در وجود خود بیشتر میکند به خصوص وقتی که این دستورها از جانب خدا باشد که بهترین و مفیدترین راهنمایی ها را به انسان کرده است.

برخی می گویند: اگر قلب انسان با خدا باشد کافی است و عمل به دستورات او ضرورتی ندارد آنچه اهمیت دارد، درون و باطن انسان است نه ظاهر او این توجیه با کلام خداوند سازگار نیست ان گنتم تحبون الله

خداوند عمل به دستوراتش را که توسط پیامبر ارسال شده است شرط اصلی دوستی با خدا اعلام میکند

(قل ان کنتم تحبون الله فاتبعونی یحبکم الله و یغفر لکم ذنوبکم) بگو اگر خدا را دوست دارید از من پیروی کنید تا خدا دوستان بدارد و گناهان را ببخشد

امام صادق (ع) فرمودند: ما احب الله من عصاه کسی که از فرمان خدا سرپیچی میکند او را دوست ندارد خداوند در خواسته هایش فقط فقط به مصلحت ما نظر دارد او خیرخواهانه به ما هشدار میدهد و ما را به کارهایی که به نفع ماست راهنمایی میکند حتی اگر احساس کنیم برخی خواسته های خداوند سخت است باید مطمئن باشیم که این دستور برای رستگاری ما ضروری است.

۲- دوستی با دوستان خدا

اگر میخواهیم محبت خداوند در دلمان خانه کند باید محبت کسانی را که رنگ و نشانی از او دارند و خداوند محبت و دوستی آنان را به ما توصیه کرده در دل جا بدهیم و هر میزان که این علاقه بیشتر و قوی تر باشد، محبت ما نیز به خدا

فزون تر میشود انبیا و اولیای الهی و مجاهدان راه حق و آنان که در مسیر بندگی خدا حرکت کردند دوستان خداوند هستند و برترین * این دوستان رسول خدا (ص) و اهل بیت ایشان (ع) میباشد که با تمام وجود به خدا عشق ورزیدند و زندگی خود را در اطاعت کامل خداوند سپری کردند دوستی با آنان همان دوستی با خداوند و محبت به آنان در مسیر محبت به خداوند است.

۳- بیزاری از دشمنان خدا و مبارزه با آنان

عاشق روشنایی از تاریکی می گریزد و آن کسی که به دوستی با خدا افتخار میکند با هر چه ضد خداست ، مقابله می نماید او دوستدار حق و دشمن باطل است

عاشقان خدا پرچمدار مبارزه با ستم و ستمگران بوده اند همه پیامبران از حضرت نوح (ع) و حضرت ابراهیم تا پیامبر اسلام (ص) زندگی خود را در مبارزه با ستم و پلیدی گذراندند و پرچم مبارزه را از نسلی به نسل بعد منتقل کردند نمیشود کسی دوستدار خداوند باشد اما زشتی و ستم را در جامعه ببیند و سکوت اختیار کند

از این رو جهاد در راه خدا در برنامه تمام پیامبران الهی بوده و بیشتر آنان در حال مبارزه با ستمگران به شهادت رسیده اند ،در نتیجه دینداری با دوستی خدا آغاز میشود و برائت و بیزاری از دشمنان خدا را به دنبال می آورد. اگر کسی بخواهد قلبش را خانه خدا کند باید شیطان و امور شیطانی را از آن بیرون کند

جمله لا اله الا الله که پایه و اساس بنای اسلام است مرکب از یک «نه» و یک «آری» نه به هر چه غیر خدایی و آری به خدای یگانه است.

پس دینداری بر دو پایه استوار است تولی دوستی با خدا و دوستان او و تبری بیزاری از باطل و پیروان او هر چه دوستی با خدا عمیق تر باشد نفرت از باطل هم عمیق تر است.

امام خمینی (ر) بر مبنای همین تحلیل به مسلمانان جهان این گونه سفارش میکنند باید مسلمانان فضای سراسر عالم را از محبت و عشق به ذات حق و نفرت و بغض عملی نسبت به دشمنان خدا لبریز کنند

نکات مهم درس:

۱. محبت و دوستی سرچشمه بسیاری از تصمیم ها و کارهای انسان است.
۲. به هر میزان که محبت شدیدتر باشد تأثیر آن نیز در زندگی عمیق تر و گسترده تر است.
۳. ارزش هر انسانی به اندازه چیزی است که دوست می دارد.
۴. کسی که عشقش خداوند متعال است ارزشش به اندازه خداست.
۵. عشق به خدا چون اکسیری است که مرده را حیات می بخشد و زندگی حقیقی به وی عطا می کند.

۶. اگر انسان قلب خود را جایگاه خدا کند
- افسردگی، ترس و پاس را از بین می برد.
- به انسان نشاط شجاعت و قدرت می بخشد.
- تنبل را چالاک و زرنک بخیل را بخشنده کم طاقت را صبور می کند.
- آدمی را از خودخواهی به ایثار و از خودگذشتگی می رساند.

۷. آثار عشق و محبت الهی پیروی از خداوند - دوستی با دوستان خدا - بیزاری از دشمنان خدا و مبارزه با آنان
۸. انبیاء و اولیاء الهی و مجاهدان راه حق و آنان که در مسیر بندگی خدا حرکت کردند مصداق دوستان خدا هستند.
۹. همه ی پیامبران از حضرت نوح حضرت ابراهیم تا پیامبر اسلام زندگی خود را در مبارزه باستم و پلیدی گذرانده اند و پرچم مبارزه را از نسلی به نسل بعد منتقل کرده اند.

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ اللَّهِ أَندَادًا

و بعضی از مردم همتایانی را به جای خدا می گیرند

يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ

آنان را دوست میدارند مانند دوستی خد

وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ

اما کسانی که ایمان آورده اند به خدا محبت بیشتری دارند

از لحاظ مفهومی با سخنان

الف - امام صادق (ع) مطابقت دارد قلب انسان حرم خداست در حرم خدا غیر خدا را جا ندهید.

ب- سخن امام علی (ع) : ارزش هر کس به اندازه چیزی است که دوست دارد.

بیانگر قلب انسان جایگاه خداست و جز با خدا آرام و قرار نمی یابد.

موضوع آیه: دوستی و محبت به خدا

صفحه ۱۲۰ سوره آل عمران آیه ۳۱

قُلْ إِن كُنتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ

بگو اگر خدا را دوست دارید

فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ

از من پیروی کنید تا خدا دوستتان بدارد

وَيَغْفِرَ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ

و گناهانتان را ببخشد

والله غفور رحيم

و خداوند بسیار آمرزنده و مهربان است.

مخاطب آیه پیامبر اکرم (ص)

موضوع آیه: پیروی از خداوند که اولین اثر از آثار محبت به خدا و راه های افزایش آن است.
پیام : عمل به دستورات خدا که توسط پیامبر ارسال شده است شرط اصلی دوستی با خدا اعلام شده است. پیروی از دستورات خدا رستگاری ما را تضمین می نماید.

تفکر در حدیث صفحه ۱۲۰

اگر ما کسی را دوست داشته باشیم تلاش میکنیم هر آنچه را او دوست دارد انجام دهیم تا
علاقه خود را به او نشان دهیم و خود را بیشتر به او نزدیک کنیم با توجه به احادیث زیر بگویید:

برای اینکه رابطه دوستی خود را با خدا بیشتر کنیم چه کارهایی را باید انجام دهیم؟

خداوند بنده گناهکار توبه کننده را دوست دارد . توبه از گناهان

خداوند انسان با حیای بردبار با عفتی را که پاکدامنی می ورزد دوست دارد. حیا و بردباری و پاکدامنی

خداوند رسیدگی به دل سوختگان و درماندگان را دوست دارد . رسیدگی به محروان و بیچارگان

خداوند، کسی که جوانی اش را در اطاعت او بگذراند دوست دارد اطاعت از خداوند و دستورات او در جوانی

خداوند زیبایی و آراستگی را دوست دارد. داشتن زیبایی و آراستگی ظاهری و باطنی

در مجموع هر سه عامل افزایش محبت به خدا - ۱ پیروی از خدا - دوستی با دوستان خدا - بیزاری از دشمنان خدا و مبارزه با آنها

احادیث

امام علی علیه السلام می فرماید ارزش هر انسانی به اندازه چیزی است که دوست می دارد.

موضوع: معیار و ملاک هر انسان

مفهوم : معیار ارزش هر کسی وابسته به علائق اوست.

امام صادق می فرماید قلب انسان حرم خداست؛ در حرم خدا غیر خدا را جا ندهید.

موضوع: دوستی و محبت شدید نسبت به خدا

قلب انسان جایگاه خداست و جز با خدا آرام و قرار نمی یابد.

با آیه ۱۶۵ سوره بقره مطابقت مفهومی دارد.

امام صادق فرمودند: ما أحب الله من عصاه؛ (کسی که از فرمان خدا سرپیچی می کند او را دوست ندارد).

موضوع پیروی از خدا

پیام : لازمه دوستی با خدا اطاعت و پیروی از دستورات خداست.

امام صادق (ع) فرمود دل‌هایی که از یاد خدا خالی شده باشد خداوند محبت غیر خودش را به این دل ها می چشاند.

موضوع: عشق های باطل

پیام: منشأ اصلی گرفتار شدن به این گونه محبتها غفلت از خدا و یاد اوست

اشعار

تا در طلب گوهر کانی کانی
تا در هوس نانی نانی

هر چیز که در جستن آنی آنی
این نکته رمز اگر بدانی دانی

بیت اول اگر در طلب و جستجوی مادیات و چیزهای زود گذر هستی به همان اندازه ارزش داری بیت دوم معیار ارزش واقعی انسان را بیان می کند.

موضوع: معیار و ارزش هر کس به علایق او می باشد.

مطابقت مفهومی با سخن حضرت علی (ع) (ارزش هر انسانی به اندازه چیزی است که دوست میدارد در حقیقت تاکید کننده بر این سخن است.

بررسی

با بررسی دنیای امروز بزرگترین دشمنان خدا و متجاوزان به حقوق انسانها را معرفی کنید و سپس راههای مؤثر برای مقابله با آنان را که همه ستمدیدگان جهان بتوانند انجام دهند، پیشنهاد دهید.

کشورهای سلطه گر مثل آمریکا ، انگلیس و

راه های مقابله ۱) خود کفایی داخلی ۲) حمایت از ولی امر مسلمین ۳) حمایت از نیروهای مبارز دینی و مردمی

رسانه ها مثل ماهواره، تلویزیون و فضاهای مجازی وات ساپ تلگرام اینستاگرام و....) راه های مقابله فعالیت آگاهانه در فضاهای مجازی

فعالیت کلاسی صفحه ۱۱۸

پیامبر اکرم : هر کس در روز قیامت با محبوب خود محشور می شود. با توجه به حدیث بالا بگویید چرا در روز قیامت انسان با همانهایی که در دنیا آنها را محبوب خود قرار داده است همراه و هم نشین میشود و به سرانجام همان ها دچار خواهد شد؟ زیرا هر کسی قلب خود را جایگاه هر چیزی قرار دهد زندگی اش رنگ و بوی آن را میگیرد و هم نشین و محور اصلی او خواهد شد.

۱ برخی افراد مخالف دستورات خداوند مانند نماز نیستند اما با بهانه های مختلف از انجام آن شانه خالی میکنند آیا این افراد میتوانند ادعا کنند که ما خدا را دوست داریم؟ خیر - زیرا لازمه دوستن داشتن اطاعت از دستورات خدا است.

- برای تقویت بیزاری از باطل و بی تفاوت نبودن در مقابل باطل صفتان چه میتوان کرد؟ ۱ شناخت و بررسی دقیق مصادیق باطل - ۲ بررسی تاریخ گذشتگان و عبرت گرفتن از سرگذشت پیشینیان مقابله با هر چه مخالف خداست جهاد در راه خدا) - ۴ نهی از منکر ۵ حضور فعال در اجتماعاتی که به نوعی اعلام بیزاری از باطل است.

چگونه میتوان دریافت که در دوستی با خدا و دشمنی با بدی ها صادق هستیم؟

محبت تنها علاقه قلبی نیست بلکه اولین نشانه آن اطاعت و پیروی از خدا و فرستادگانش است اگر محبت به خدا صادقانه باشد باید از فرمانهای او پیروی کنیم و دشمنی با باطل نیز آثاری دارد که مهمترین آنها مخالفت عقیدتی و عملی با بدیها و هر چه مخالف خداست اگر این آثار و تجلیات موجود باشد، شخص می تواند. دریابد که در دوستی با خدا صادق است.

- فردی میگوید : (اساس دین بر محبت است؛ بنابراین دل مسلمانان نباید جایگاه کینه و نفرت از کسی باشد

